

Hoofdluizen: wat nu?

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
WAT ZIJN HOOFDLUIZEN?	4
HOE WORD JE BESMET MET HOOFDLUIZEN?	5
HOE WEET JE OF JE BESMET BENT MET HOOFDLUIZEN?	5
HOE BEHANDEL JE EEN HOOFDLUIZENINFECTIE?	6
Natkam-methode	
Luizenproduct met insecticiden	
Luizenproduct zonder insecticiden	
ZIJN ER BIJ EEN HOOFDLUIZENINFECTIE AANVULLENDE MAATREGELEN NODIG?	10
HOE KUN JE EEN NIEUWE BESMETTING MET HOOFDLUIZEN VOORKOMEN?	11
CONTACTGEGEVENS	13

Besmetting met hoofdluizen is een veel voorkomend probleem, vooral bij de schoolgaande jeugd. Hoofdluizeninfectie heeft niets met slechte hygiëne te maken. Het is een onschuldige aandoening die, behalve jeuk, geen ernstige last veroorzaakt; door de besmetting worden geen ziekten overgebracht.

WAT ZIJN HOOFDLUIZEN?

De hoofdluis is een parasiet, die op de hoofdhuid leeft en niet gevaarlijk is. Ze steekt drie tot zes keer per dag en zuigt dan bloed op uit de huid. Terwijl de luis bloed zuigt, spuit ze ook wat speeksel in de huid. Daardoor duiken de typische klachten van jeuk op.

Een volwassen luis is ongeveer drie millimeter groot en heeft een grijsblauwe kleur. Ze kleurt roodbruin als ze net bloed heeft opgezogen. De levenscyclus van de luis bestaat uit drie stadia: ei (neet), baby-luis (nymfe) en volwassen luis. Volwassen luizen leven ongeveer een maand.

De vrouwelijke volwassen luizen leggen een maand lang tot zes eitjes per dag, ook wel neten genoemd. Die kleven vast aan het haar, vlakbij de huid. De eitjes komen na zeven tot tien dagen uit. De baby-luizen hebben zeven tot veertien dagen nodig om uit te groeien tot volwassen luizen. Daarna leggen zij op hun beurt eitjes.

Een hoofdluisinfectie gaat niet spontaan voorbij. Een luis kan 250 eitjes leggen, maar meestal worden er niet meer dan twintig luizen op het hoofd ontdekt.

HOE WORD JE BESMET MET HOOFDLUIZEN?

Luizen springen of vliegen niet. Besmetting gebeurt **via direct contact**, vooral op plaatsen waar mensen dicht op elkaar leven en veel nauw contact hebben, zoals in scholen. De luis leeft enkel in het hoofdhaar van mensen en soms in wenkbrauwen en wimpers.

Besmetting via huisdieren is uitgesloten. Onrechtstreekse besmetting, bijvoorbeeld door contact van je haren met besmette kledij (zoals muts of sjaal) of voorwerpen (zoals kam, borstel of kussensloop), is uiterst zelden. De luis neigt er namelijk niet naar om haar vertrouwde habitat in te ruilen voor een andere omgeving.

HOE WEET JE OF JE BESMET BENT MET HOOFDLUIZEN?

De hoofdklacht is **jeuk**. Daarnaast kun je de luizeneitjes zien vastzitten aan de haren in de vorm van witte stipjes. Soms kun je de luizen zien lopen tussen de haren.

Je spoort luizen het best op door goed te kijken tussen de haren, en vooral achter de oren en in de nek. Soms is het niet gemakkelijk om ze te zien. Daarom detecteer je ze best met een **neten- of luizenkam**. Je kamt het best de haren nat volgens de natkam-methode (zie verderop) en legt daarbij een wit blad onder de haren.

Een goede luizenkam heeft tussen de tanden een opening van 0,2 tot 0,3 mm. De tanden zijn bij voorkeur ruitvormig of rechthoekig. Een netenkam bestaat uit metaal, de tanden staan heel dicht bij elkaar.

HOE BEHANDEL JE EEN HOOFDLUIZEN-INFECTIE?

Er zijn **verschillende soorten behandelingen**. Al naargelang de omstandigheden, zal je arts of apotheker samen met jou voor de ene of andere methode kiezen. Eerstelijnsbehandelingen in ons land zijn op dit moment de natkam-methode en luizenproducten op basis van insecticiden. Als die behandelingen niet doeltreffend zijn, gaat de voorkeur uit naar luizenproducten op basis van siliconen.

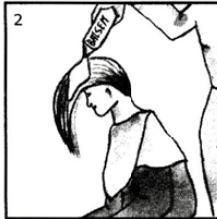
NATKAM-METHODE

De natkam-methode is toepasbaar in alle situaties en bij alle leeftijden, dus ook bij jonge kinderen, zwangere vrouwen en vrouwen die borstvoeding geven. Het is bovendien een goedkope methode: je

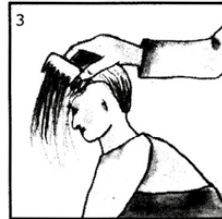
hoeft enkel conditioner en een neten- of luizenkam aan te schaffen. Nadeel is wel dat de natkam-methode alleen doeltreffend is als je erg nauwgezet tewerk gaat, wat natuurlijk de nodige tijd vraagt.

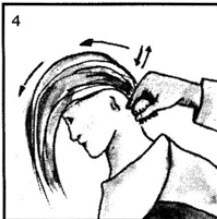
1
Maak het haar zeer nat.

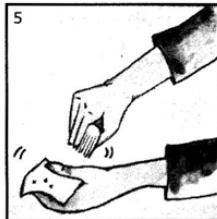
2
Breng zeer veel conditioner/
balsem op het haar.

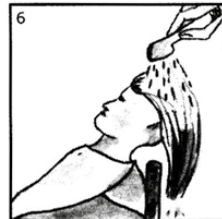
3
Kam met een gewone kam
de knopen uit het haar.

4
Kam met een luizenkam van
achter naar voor, van het
ene oor naar het andere.

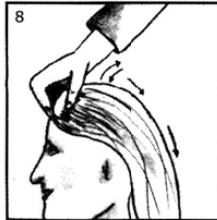
5
Na elke kambeweging veeg
je de kam af aan een witte
servet of keukenrol.

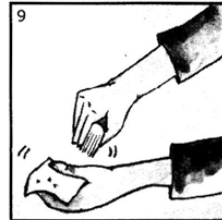
6
Spoel de conditioner/balsem
uit het haar. Laat het haar
zeer nat.

7
Kam met een gewone kam
de knopen er terug uit.

8
Kam nu met de luizenkam
van voor naar achter, terug
van oor naar oor.

9
Na elke kambeweging veeg
je de kam af aan een witte
servet of keukenrol.

© De Mozaïek

Klaar met de natkam-test? Reinig dan ten slotte de kam grondig en verwijder zo nodig de gevonden luizen met een tandenstokertje. Herhaal de natkam-methode minimaal twee weken lang om de drie dagen. Vind je bij de laatste kambeurt nog luizen, zet dan de behandeling voort.

Kammen die de luizen zouden elektrocuteren hebben hun efficiëntie op dit moment niet bewezen. Ze zijn bijgevolg af te raden.

LUIZENPRODUCT MET INSECTICIDEN

Er zijn meerdere luizenproducten te krijgen op basis van insecticiden. Er bestaan **zowel lotions, crèmes als shampoo's**. In het algemeen zijn lotions en crèmes beter werkzaam dan shampoo's – die blijven meestal minder lang ter plaatse en zijn lager geconcentreerd. Je kiest best een luizenproduct op basis van de insecticide 'malathion' of de insecticiden 'synthetische pyrethroïden'. Beide types zijn niet giftig voor de mens bij correct gebruik.

TYPE	MERKNAAM	GEBRUIK	PLUSPUNT
malathion	Prioderm [®] , Radikal [®]	vanaf de leeftijd van zes maanden; niet geschikt voor zwangere vrouwen	Malathion hecht zich aan de haren, waardoor het langer blijft werken. Zwemmen in chloorwater doet de verlengde werking teniet.
synthetische pyrethroïden	Nix [®] , Robin [®] , Shampoo [®] , Kill&n [®] , Para [®] , Antipoux [®] , Item [®] , Kapil'air [®]	vanaf de leeftijd van twee maanden; niet geschikt voor zwangere vrouwen	Het menselijke lichaam is in staat om synthetische pyrethroïden snel om te zetten en ze te verwijderen via de urine.

Voorkom verkeerd gebruik van luizenproducten met insecticiden. Hou ze buiten bereik van kinderen, zodat zij ze niet kunnen opdrinken.

Combinatiepreparaten, zoals Para plus[®], die zowel malathion als pyrethroïden bevatten, zijn af te raden. Ze werken mogelijk het ontstaan van multiresistentie in de hand. Er bestaan ook luizenproducten met de insecticiden 'natuurlijke pyrethroïden': die werken echter onvoldoende krachtig en zijn daarom niet echt aan te raden.

Je brengt een product met insecticiden best twee keer aan op het haar, met een tussenperiode van een week, omdat niet alle levende luizen-eitjes (neten) bij de eerste beurt gedood zijn. De applicatietijd (de tijd dat het product ter plaatse moet blijven) verschilt naargelang het type product. Het is aan te raden de aanbevelingen op de bijsluiter strikt op te volgen. Herhaald gebruik is af te raden, aangezien het risico dat de luizen er resistent tegen worden dan hoger wordt en het luizenproduct zijn werkzaamheid dus verliest.

LUIZENPRODUCT ZONDER INSECTICIDEN

Er zijn meerdere luizenproducten op de markt zónder insecticiden: op basis van siliconen of de stof isopropylmyristaat. Die luizenproducten breng je best twee keer aan op het haar, met een tussenperiode van een week, om de nieuw uitgekomen babyluizen te doden. Ook hier volg je best de aanwijzingen van de bijsluiter, onder meer wat betreft de applicatietijd.

TYPE	MERKNAAM	GEbruik	PLUSPUNT
siliconen	Item K.O. gel [®] , Kill&n balsem [®] , Paranix lotion [®] , Shampoux lotion [®] en Oxykal [®] .	vanaf de leeftijd van zes maanden; ook geschikt voor zwangere vrouwen (volgens de bijsluiter)	Luizen kunnen niet resistent worden tegen een product met siliconen.
isopropylmyristaat	Resultz [®]	vanaf de leeftijd van twee jaar; ook geschikt voor zwangere vrouwen (volgens de bijsluiter)	Luizen kunnen niet resistent worden tegen een product met isopropylmyristaat.

Er bestaan ook luizenproducten op basis van etherische olie, kokosnoot, anijsolie, quassia amara en teatree-olie. Merknamen zijn onder meer Ecrinal[®], Paranix Aya schuimshampoo[®] en Thursday Plantation[®]. Over het werkingsmechanisme van die producten is weinig bekend en hun doeltreffendheid is niet bewezen. Sommige producten kunnen contactallergie veroorzaken. Om die reden wordt hun gebruik afgeraden. Ook behandelingen met droge, hete lucht of orale medicatie zoals Ivermectine[®] en Cotrimoxazole[®] zijn niet aan te raden.

Ten slotte kan ook het scheren van de haren helpen om luizen makkelijker te bestrijden. Dat is bijvoorbeeld aan te raden als iemand met dreadlocks luizen heeft.

ZIJN ER BIJ EEN HOOFDLUIZENINFECTIE AANVULLENDE MAATREGELEN NODIG?

Hoewel onrechtstreekse besmetting niet vaak voorkomt, is het toch aan te raden om materiaal, waarmee de besmette persoon contact heeft gehad, te **reinigen**. Je behandelt onder meer best haarborstels, mutsen, hoofddoeken, sjaals en beddengoed. Daarbij kun je gebruik maken van een van de volgende methoden:

- X Stop de gebruiksvoorwerpen in een azijnoplossing. Azijn zou de luizen doden. Pas deze methode vooral toe op haarborstels en luizenkammen. Soms wordt ook een oplossing gebruikt van een insecticide zoals malathion of permethrine.
- X Sluit te behandelen voorwerpen een viertal dagen hermetisch af in een plastic zak. Deze methode is gebaseerd op de

fysiologie van de luis, die zonder bloedmaaltijd slechts iets langer dan twee dagen kan overleven, en wordt aangeraden voor kledij of knuffels.

- X Bevries het te reinigen materiaal door het bijvoorbeeld een dag in een diepvriezer te stoppen. De overlevingstijd van een luis is korter in koudere temperaturen.
- X Dompel de te reinigen spullen in heet water onder. Studies tonen aan dat een onderdompeling van 30 seconden in heet water van 60°C volstaat om luizen te doden. Kleding en beddengoed kun je gewoon in de wasmachine op 60°C wassen.

Bij de apotheek kun je ook producten met insecticiden krijgen om bij het waswater te voegen. Een voorbeeld is Shampoux wash®. Of zo'n product toevoegen helpt om de luizen te doden, wordt echter betwijfeld; er bestaan geen studies over. Er zijn ook insecticidensprays op de markt om meubels en andere voorwerpen te reinigen, maar die worden afgeraden om resistentie niet in de hand te werken en luizen niet de kans te geven om lang te overleven.

HOE KUN JE EEN NIEUWE BESMETTING MET HOOFDLUIZEN VOORKOMEN?

Nauw contact is de grootste oorzaak van luizenbesmetting. Je meldt een besmetting dus best zo snel mogelijk aan iedereen in de directe omgeving van de besmette persoon, zoals klasgenoten, familieleden, mensen van de crèche ... Het is belangrijk dat alle 'contactpersonen' gecontroleerd worden. Controle gebeurt best met de natkam-methode.

Gelijktijdige behandeling van besmette personen is een belangrijk aandachtspunt om nieuwe besmettingen te voorkomen. Gebeurt de behandeling niet gelijktijdig, of zelfs helemaal niet, dan blijft onderlinge besmetting mogelijk. Meermaals na elkaar behandelen met insecticiden is af te raden, omdat het het optreden van resistentie bevordert. Je gaat dan beter over op de natkammethode of luizenproducten op basis van siliconen. Het valt soms voor dat patiënten meerdere malen na elkaar moeten behandeld worden en op die manier resistentie in de hand werken.

In de apotheek zijn ook verschillende afweermiddelen te vinden die luizen op afstand zouden houden. Die repellents bevatten vaak lavendel, pepermunt, teatree, quinit, DEET, een kokosnoot-citroenmengeling of parfum. De efficiëntie van die stoffen is echter niet bewezen. Afweermiddelen met insecticiden zijn zeker uit den boze, opnieuw om geen resistentie in de hand te werken.

Wist je dat ... een kind met een hoofdluizeninfectie niet noodzakelijk van school moet worden weggehouden, omdat het meestal al een tijd besmet was met luizen? De keuze laat je wel best over aan de medische dienst die de school begeleidt.

CONTACTGEGEVENS

Met vragen of voor meer informatie kun je altijd terecht bij de dienst dermatologie via tel. 016 33 79 50 (secretariaat).

Meer informatie over hoofdluizen vind je ook op www.vlaanderen.be/nl/gezin-welzijn-en-gezondheid/gezond-leven/luizen.

© februari 2017 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door de dienst dermatologie in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/700868.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

Als patiënt
kunt u uw afspraken,
facturen en persoonlijke
gegevens ook online
raadplegen via **mynexuz**.
Surf naar www.mynexuz.be
voor meer informatie.

